

VIKO – JAUNIMUI IR ŽEMĖS ŪKIUI

Agroverslo technologai išmaniajam žemės ūkiui

Dr. doc. Gražina PALAITYTĖ

Vilniaus kolegijos Kraštovarkos ir agroverslo technologijų katedros vedėja

Šiuo metu žemės ūkis yra mažiausiai skaitmenizuotas sektorius pasaulyje, tačiau jis turi vieną didžiausių potencialų savo veikloje išnaudoti inovatyvių sprendimų teikiamą naudą. Šis sektorius sparčiai kinta, po dešimties metų tikrai nebebus toks, kokį jį išvaizduojame šiandien.

Kraštovarkos ir agroverslo technologijų katedros vedėja dr. doc. Gražina Palaitytė.

Jame dominuos technologijos, pagrįstos dirbtiniu intelektu, robotizacija. Jau dabar tikslioji žemdirbystė, dronai su hiperspektrinėmis kameromis sudaro galimybes inovatyviems ūkiams auginti tvarų derlių, daugelis agroverslo procesų stebimi ir valdomi naudojant ūkio valdymų programas ar išmaniąsias programėles telefonuose. Išmanus žemės ūkis leidžia stebėti ir analizuoti ūkyje vykdomus procesus bei priimti efektyvius sprendimus. Tačiau visiems šioms procesams yra būtinos specifinės kompetencijos. Reaguodama į šio sektoriaus pokyčius, Vilniaus kolegija (VIKO) nuolat atnauja studijų programas.

VIKO – aukštojo mokslo nacionalinių reitingų lyderė, turinti daugiau nei 6,5 tūkst. studentų, 500 dėstytojų ir net 39 kolegines studijų programas, organizuojamas septyniuose fakultetuose. Studentai gali rinktis 3 metų trukmės nuolatinės dienos arba nuolatinės sesijinės (pasirinkus nuolatinės sesijinės studijas, atskirose programose yra galimybė studijuoti anglų kalba ir nuotoliniu būdu) studijas, po kurių įgyjamas profesinio bakalaur laipsnis arba profesinio bakalaur laipsnis ir profesinė kvalifikacija. Kolegijoje didelis dėmesys skiriamas praktiniams įgūdžiams, aktyviai bendradarbiaujama su daugiau nei 270 užsienio aukštųjų mokyklų iš 40 pasaulio šalių, todėl studentai gali dalyvauti tarptautiniuose mainuose, atlikti profesinės veiklos praktikas įvairiose ES šalių laboratorijose, įmonėse, ūkiuose.

Daugelis nustemba, kad VIKO galima pasirinkti studijų programas, susijusias su žemės ūkiu. Šios studijų krypties studijos vykdomos kolegijos Agrotechnologijų fakul-

Agroverslo technologijų studijų programos studentų praktiniai darbai.

tete. Fakultetas vykdo 5 studijų programas, naujausia iš jų – Agroverslo technologijos. Ši studijų programa parengta Vokietijos Anhalto aukštosios žemės ūkio mokyklos Žemės ūkio studijų programos pagrindu.

Žemės ūkis ir su juo susijusios veiklos pasižymi įvairiapusiškumu, reikalingi ir įvairaus profilio specialistai. Tvaraus žemės ūkio sektoriaus vystymasis neatsiejamas nuo kokybiško naujai diegiamų agrarinės aplinkosaugos priemonių taikymo, aplinkosauginių, ekonominių ir socialinių žemės ūkio sektoriaus pokyčių, ypač tvarios aplinkos suvokimo. Gamtinės aplinkos požiūriu tvarus ūkininkavimas yra itin svarbus, siekiant aprūpinti dabartines ir būsimąsias kartas saugiais maisto produktais. Tai ir paskatino vykdyti Agroverslo technologijų studijų programą, kurios absolventai geba: pasirinkti inovatyvias augalų ir gyvūnų auginimo technologijas įvairioms ūkininkavimo sistemoms; tausoti esamus gamtos resursus, biologinę įvairovę; tinkamai laikyti augalinę ar gyvūninę produkciją, vykdyti pirmąjį perdirbimą ir paruošimą realizacijai, parinkti tinkamą žaliavą, modernią įrangą, diegiant maisto produktų technologijas; planuoti, organizuoti ir kontroliuoti žemės ūkio subjektų veiklą, pagrindinius žemės ūkio produktų gamybos procesus, numatyti ir parinkti veiklos finansavimo šaltinius, kreditavimo formas, investicinius (inovacinių) žemės ūkio ar kaimo plėtros projektus. Pažangus žemės ūkis, gamindamas aukštos kokybės, didelės maistinės ir biologinės vertės žemės ūkio produktą, remiasi ne tik inovatyviomis technologijomis. Be tvarios aplinkos principų supratimo, žemės ūkio sektorius nesugebės palaikyti uždaru biologinių ciklų, didinti dirvožemio derlingumą, taupyti materialinių ir energetinių išteklių. Pastaruoju metu daug kalbama apie žmogaus poveikį gamtai bei jo veiklos pasekmes, o žemės ūkis pristatomas kaip vienas taršiausių sektorių Lietuvoje, tačiau taikant gamtai palankų ūkininkavi-

ma, tinkamai paruoštas specialistas gali būti vienas pagrindinių šios problemos sprendėjų.

Siekiant ekonomiškai efektyvaus ir konkurencingo žemės ūkio, pagrįsto mažesnį poveikį aplinkai darančiu ūkininkavimu, į Agroverslo studijų programą įtrauktos specializacijos, žaliosis kursas bei tvaraus ūkininkavimo sistemos. Žaliosis kursas – žemės ūkio skaitmeninimo sprendimai ir žaliųjų inovacijų taikymas augalininkystės, gyvulininkystės, maisto gamybos, gyvūnų gerovės sektoriuose. Tvaraus ūkininkavimo sistemos – tvari žemės ūkio produktų gamyba skirtingose organinės žemdirbystės sistemose, veiksmingas išteklių naudojimas pereinant prie saugaus žemės ūkio produkto kūrimo.

Per pastarąjį dešimtmetį Lietuvoje daugėjo iniciatyvų kurti vietinio maisto rinką, pagrįstą trumpomis žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėmis, plėtojant tiesioginius įvairių produktų pardavimus. Tačiau tik labai nedidelė dalis ūkininkų, kooperatyvų ir žemės ūkio bendrovių vykdo pirmąjį ar antrąjį savo gaminamos produkcijos perdirbimą. Trumpų žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinių plėtojimą stabdo įvairios kliūtys, pvz., žinių, iniciatyvos ir įgūdžių trūkumas, siekiant pradėti naują veiklą.

Specializuotos studijos leis absolventams lanksčiai prisiderinti

bei daryti poveikį besikeičiančiai rinkai. Tai sudarys prielaidas įgyti konkurencinį pranašumą.

Praktiniams įgūdžiams ugdyti yra numatytos praktikos: Kompiuterinės ūkio valdymo programos praktika – kompiuterizuotas ūkinės veiklos duomenų apdorojimas, sisteminimas, veiklos analizė pagal pradinis duomenis, pirminių dokumentų ir suvestinių registrų parengimas, finansinių ataskaitų bei kitų dokumentų parengimas, visos ūkiui reikalingos ataskaitos. Agrochemijos praktika – suteikiama žinių ir praktinių gebėjimų, kaip paimiti ėminius, kaip paruošti bandinius ir mėginius cheminei analizei, parinkti, prižiūrėti ir saugiai naudoti prietaisus. Studentai išmoka parinkti tinkamą tyrimo metodą, atlikti vandens, dirvožemio, augalininkystės bei gyvulininkystės žaliavų ir produkcijos kokybės tyrimus bei įvertinti jų rezultatus. Profesinė praktika I – suteikiama praktiniai gebėjimai analizuoti sėjos parametrus, planuoti tręšimus, vertinti pasėlio piktžolėtumą, kenkėjų ir ligų paplitimą pasėlyje. Profesinė praktika II – Analizuojama augalinės ar gyvūninės žaliavos laikymo aplinka, paruošimas perdirbti ir realizacija. Baigiamoji praktika – atliekama agroverslo įmonėje (ūkyje), įsivainami veiklos valdymo metodai. Analizuojamos augalų ar gyvūnų auginimo technologijos, vertinamos sandėliavimo,

Studentai dirba laboratorijoje.

Agroverslo technologijų studijų programos studentai Erasmus+ baigiamojoje praktikoje avių ūkyje Vokietijoje.

žaliavos laikymo technologijos, realizacija. Absolventai dirba tarptautinėse žemės ūkio verslo struktūrose, su žemės ūkiu susijusiose valstybinėse ir nevyriausybinėse organizacijose, žemės ūkio žaliavų perdirbimo įmonėse, žemės ūkio verslo įmonėse, žemės ūkio konsultavimo institucijose, gali plėtoti savo verslą.

Vykdomos nuolatinės (dieninės, sesijinės) ir nuotolinės studijos. Nuolatinė studijų tvarkaraštis gali būti dienis arba sesijinis, atsižvelgiant į akademinį užsiėmimų laiką. Nuolatinės studijos vyksta pagal nuolatinė sesijinių ar išėstinių studijų tvarkaraštį, tik paskaitos, praktikumai, studentų vertinimas vyksta vaizdo konferencijų būdu ir virtualioje mokymosi aplinkoje. Savarankiškai studijuojama pateikta paskaitų teorinė medžiaga, praktinės užduotys atliekamos konsultuojantis su dėstytojais.

Pagrindinė studentų tarptautinių studijų priemonė yra Erasmus+ mobilumo programa, studentams suteikianti galimybę dalį studijų rezultatų pasiekti užsienio šalių aukštosiose mokyklose ar institucijose pagal iš anksto suderintą studijų sutartį. Per 3 metų studijų laikotarpį studentai 12 mėn. gali studijuoti arba atlikti praktiką užsienio šalyse.

Studentai pripažįsta, kad dalinės studijos užsienyje suteikia naujų profesinių žinių ir gebėjimų, darbo tarptautinėje aplinkoje įgūdžių, yra puiki galimybė tobulinti užsienio kalbos vartojimo įgūdžius, gerinti profesinį žodyną. Studijos užsienyje taip pat praplečia studento akiratį, sudaro galimybes lyginti studijas, užmegzti profesinių kontaktų. Studentai susipažįsta su šalies kultūra, sugrįžta su naujomis idėjomis ir patirtimis.

Gerai besimokantys studentai gali gauti stipendiją. Studentams, studijuojantiems valstybės finansuojamose vietose ir neturintiems akademinį skolų, pagal studijų rezultatus gali būti skiriamos skatinamosios stipendijos. Studijuojantiems valstybės finansuojamose vietose gali būti skiriama papildoma 200 Eur tikslinė skatinamoji stipendija, kurią skiria Žemės ūkio ministerija.

Studentams, priimtiems studijuoti valstybės nefinansuojamose studijų vietose, gali būti skiriama Studijų stipendija. Ją tvirtina Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, o ją gauna surinkusieji aukščiausius vidurinio ugdymo programų balus. Pažangiausi studentai gali pretenduoti į Lietuvos Respublikos Prezidentų stipendiją.

Fakultete yra bendrabutis, kuriame apgyvendinami visi norintys studentai. Jame veikia nemokamas interneto ryšys, sudarytos puikios buities sąlygos. Bendrabutis yra šalia fakulteto, netoli miesto centro.

Žemės ūkio sektorius yra labai tradiciškas, todėl jaunimas, kuris sugebės įsisavinti pažangias technologijas, išmoks jomis naudotis ir supras jų vertę, turės didžiulį konkurencinį pranašumą visos Europos kontekste. Agroverslo technologijų studijų programos pokyčiai grindžiami naujų žemės ūkio produktų ir paslaugų poreikiu. Naujos specializacijos įgalins absolventus kurti ekonomiškai efektyvias, inovatyvias, konkurencingas ir mažesniu poveikiu aplinkai pagrįstas žemės ūkio veiklas.

VIKO nuotraukos